

Araştırma/Research

DOI: 10.7822/omuefd.727132

OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi

OMU Journal of Education Faculty

2020, 39(2), 252-268

Okul Öncesi Dönemde Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Büşra Nur OĞUZ¹, Ali Yiğit KUTLUCA²

Makalenin Geliş Tarihi: 26.04.2020

Yayına Kabul Tarihi: 28.09.2020

Online Yayınlanma Tarihi: 31.12.2020

Bu araştırmanın amacı okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda ebeveynlerin teknoloji kullanımına dair görüşleri cinsiyet, yaş, ilçe, öğrenim durumu, çocuk sayısı, gelir düzeyi ve teknoloji kullanım sıklığı değişkenlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırmada tarama modellerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul'da okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynler oluşturmaktadır. Ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak yapılan araştırmanın örneklemini 350'si Esenler, 350'si Küçükçekmece olmak üzere toplamda 700 ebeveyn oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri Ölçeği" kullanılmıştır. Ebeveynler aracılığıyla elde edilen veriler üzerinden geçerlik ve güvenilirliğe kanıt sağlama amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi ve Cronbach's Alpha güvenirlik analizleri yapılmıştır. İkinci bir aşama olarak katılımcılardan elde edilen verilerin normalliği Kolmogorov-Smirnov testi aracılığıyla hesaplanmıştır. Alt problemleri yanıtlamak için veriler üzerinde Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis-H testleri yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan yedi faktör sahip oldukları içeriklerine göre isimlendirilmiştir. Buna göre faktör isimleri; "teknoloji kullanımında ebeveyn kontrolü, teknolojinin pedagojik yönü, teknolojinin faydaları, teknoloji kullanma yeterliği, teknolojinin zararları, öneriler ve teknoloji kullanımının sosyal etkisi" şeklindedir. Analizler sonucunda annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin yaş, ilçe ve teknoloji kullanım sıklığına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülürken öğrenim durumu, çocuk sayısı ve gelir düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin ise sadece ilçe değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Son olarak ebeveyn görüşleri alt boyutlara göre değerlendirildiğinde; teknolojinin pedagojik yönü ve teknolojinin faydaları boyutlarının babaların lehine, teknolojinin zararları alt boyutunun da annelerin lehine farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Yerli, Ebeveyn Görüşleri, Okul Öncesi, Teknoloji Kullanımı.

¹ YL Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, busraoguz9595@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6000-2735

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, alikutluca@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1341-3432

Oğuz, B.N. ve Kutluca, A.Y. (2020). Okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 252-268. DOI: 10.7822/omuefd.727132

GİRİŞ

Günlük yaşamın bir parçası olan teknoloji; sağlık, ticaret, ulaşım ve eğitim gibi farklı alanlarla hayatın içerisine dâhil olmaktadır. Teknolojinin içine doğan ve bununla büyüyen çocukların da teknolojik araçları ne zaman, nasıl, ne şekilde kullanabilecekleri ve zararlı etkilerinden uzak nasıl büyüyecekleri son yıllarda önem kazanan konulardan biri haline gelmiştir. Bu noktada çocukların ilk eğitimlerini almış oldukları aile kurumu teknolojiyi doğru ve etkili kullanabilmelerinde önemli bir role sahiptir. Çünkü günümüzde aileler teknolojik cihazların ebeveynliği kolaylaştırdığını düşünmektedir. Diğer bir taraftan da çocuklarının sahip olduğu teknolojik imkânlarla fazla zaman geçirerek gerekli sosyal becerileri kazanamayacakları konusunda endişe etmektedirler. Özellikle çocuklarının, teknoloji bağımlısı bireyler olmaları ya da onaylanmayan içeriklerle karşılaşacaklarına dair korkuları olduğu belirtilmektedir (Günlü ve Ceyhan, 2017).

Yaşanan teknolojik gelişmeler karşısında ebeveynlerin birer birey olarak yeni sorumluluklar almasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bireyler bu sorumluluğun bilincine varıp teknolojinin doğru ve etkili bir şekilde kullanılmasına destek olarak diğer toplumlardan daha iyi bir başarı elde edeceklerdir (Küçüköğlü, 2013). Bu başarı ise teknolojinin daha okul öncesi dönemden itibaren verimli ve doğru bir şekilde kullanılması ile ilişkilidir. Okul öncesi dönem; çocukların çevresindeki nesnelere keşfetmeye başladıkları, yaşamın temeli olan ve çocuğun doğumu ile başlayıp ilkökula kadar geçen süreci kapsayan öğrenmenin çok hızlı gerçekleştiği bir dönemdir (MEB, 2013). Öğrenmenin çok hızlı olması da çocukların okul öncesi dönemde teknolojik dünyaya uyumunu ve ona olan ilgisini kolaylaştırmaktadır.

Günümüzde erken yaşlarda teknoloji ile karşılaşan çocukların bedensel, zihinsel ve dil gelişimlerinin nasıl ve ne derece etkilendiğini tartışmak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir (Bransford, Brown ve Cocking, 2000). Bulut (2018) okul öncesi dönem çocuklarının tamamının günlük yaşamlarında teknolojik aletlerden biri veya bir kaçını kullandığını, kullanma sürelerinin ise çocuktan çocuğa değişmekle birlikte gün içinde yarım saat ile dört saat arasında olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında aileler, teknolojik alet kullanımında öğrenmelerin kolaylaşmasının yanı sıra çocukları daha hareketsiz bir yaşam tarzına yönelttiğini belirtmiştir. Teknoloji kullanım sürecinde çocukların paylaşma duygularının artarken sosyal çevreye karşı duyarsızlaşmanın olduğu da araştırmada ifade edilmektedir. Çocukların iletişim ve sosyal becerilerinin teknolojik alışkanlıklardan etkilenebileceğini belirten Uhls ve diğerleri (2014) yapmış oldukları araştırmada çocukların teknolojiden uzak tutulduğu beş günde, sözsüz duygusal ipuçlarını daha iyi anlayabildikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu nedenle çocukların teknolojik araçlarla geçirdikleri zamanın niteliği ve teknolojik içeriğin uygunluğu önem arz etmektedir (Christakis ve Garrison, 2009). Özellikle günlük yaşam içerisinde çocukların teknolojiyi uzun süre ve kontrolsüz kullanmaları dikkate alınacak olursa bu kullanımın çocuk gelişimine katkıda bulunacak şekilde düzenlenmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Ömrüüzun, 2019).

Amerikan Pediatri Akademisi (APA) (2013) sıfır ile iki yaş grubu çocuklarının herhangi bir teknolojik aleti kullanmamaları gerektiğini, üç ve beş yaş grubu çocuklarının günde bir saat teknolojik alet kullanmalarını, altı ve on sekiz yaş grubunun da gün içinde iki saat teknolojik alet kullanmalarını önermektedir. APA'nın önerilerine rağmen yapılan araştırmalarda çocukların olması gereken süreden dört beş kat daha fazla teknolojik aletleri kullandıkları ortaya çıkmıştır (Pagani, Fitzpatrick, Barnett ve Dubow, 2010). Rhodes (2017) sıfır ile iki yaş grubu çocukların haftalık olarak 14 saat, iki ile beş yaş grubu çocukların ise haftalık 26 saat teknolojik cihazlarla karşı karşıya kaldığını belirtmiştir. Daha büyük yaş grubu çocuklarıyla yapılan araştırma sonuçlarına göre ise 8-18 yaş grubu çocukların mobil medya kullanımından dolayı teknolojiye bağlı oldukları ve günlük 10 saat 45 dakika medya araçlarına maruz kaldıkları belirtilmektedir (Rideout, Foehr ve Roberts, 2010). Kırık da (2014) yapmış olduğu çalışmada ailelerin büyük bir çoğunluğunun teknoloji kullanım sırasında çocuğunu takip etmeyip başka işlerle meşgul olduklarını belirtmiştir. Bu noktada ebeveynlerin kontrolsüzce kullandıkları teknolojik aletlerin çocuk gelişiminde olumsuz etkilere sebep olacağını bilmeleri önemlidir.

(Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı ve Özdiçler, 2018). Çünkü erken çocukluk döneminde edinilmiş olan tüm bilgiler, deneyimler yaşamının diğer dönemlerine aktarılmaktadır (Aral ve Doğan Keskin, 2018). Bu nedenle çocuklardan önce anne ve babaların teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirmeleri, teknolojiyi sağlıklı ve daha etkili bir şekilde kullanmayı öğrenmeleri ve çocuklarına da bu konuda iyi bir model olmaları gerekmektedir.

Okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynlerin teknolojik alet kullanımına yönelik görüşleriyle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde genel olarak okul öncesi dönemde teknolojinin çocuk gelişimine olan olumlu ve olumsuz etkileri üzerinde durulmaktadır. (Örn; Bulut, 2018; Sayan, 2016). Bununla birlikte teknolojiye yönelik ebeveyn görüşlerinin yer aldığı çalışmalar da mevcuttur (Örn; Aral ve Doğan-Keskin, 2018; Ekici, 2016; Kılınc, 2015; Özcan, 2018). Literatürdeki araştırmaların örneklem grupları detaylı olarak incelendiğinde ise katılımcıların genellikle annelerden oluştuğu görülmüştür. Anlık (2004) okul öncesi dönemdeki çocuğun hayatında annenin yeri ve rolü kadar babanın da önemli bir role sahip olduğunu belirtmiştir. Ancak ilgili literatürde babaların okul öncesi dönemdeki çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik görüşlerine pek yer verilmediği görülmüştür. Bu nedenle yapılan araştırma ile okul öncesi dönemde çocukları olan anne ve babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin karşılaştırılması yapılarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte Şeker'in (2017) İstanbul'un ilçelerindeki sosyoekonomik düzeyi gösteren raporu ile aralarında fark olduğu görülen kozmopolit yapıdaki Esenler ve Küçükçekmece ilçelerinin ebeveynleri sürece dâhil edilerek araştırmada çeşitlilik yaratacağı düşünülmüştür. Bunun yanında araştırmanın veri toplama sürecinde ulaşılabilirliğin kolay olması, öğrenci sayısının çok fazla olması buna bağlı olarak daha çok ebeveynlere ulaşılması da iki ilçenin seçilmesi noktasında önem arz etmektedir. Özetle bu çalışmanın amacı; okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynlerin teknoloji kullanımı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesidir.

Problem Cümlesi

Okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Okul öncesi dönemde çocukları olan annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşleri, eğitim düzeyi, ilçe, çocuk sayısı, yaş, gelir düzeyi ve teknoloji kullanım sıklığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
2. Okul öncesi dönemde çocukları olan babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşleri, eğitim düzeyi, ilçe, çocuk sayısı, yaş, gelir düzeyi ve teknoloji kullanım sıklığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
3. Okul öncesi dönemde çocukları olan annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşleri ile babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modelinin ilişkisel tarama çeşidine göre gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha çok sayıdaki değişkenler arasında bir değişimin varlığını ya da varlık derecesini belirlemeyi amaç edinen bir araştırma çeşididir (Karasar, 2012).

Çalışma grubu

Araştırmanın evrenini İstanbul'daki okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynler oluştururken örnekleme; İstanbul ilinin Küçükçekmece ilçesinde bulunan MEB' e bağlı bağımsız anaokullarından bir anaokulu, Kız Meslek Lisesi bünyesinde bir uygulama anaokulu; Esenler ilçesinde ise ilkököl bünyesinde olan üç anasınıfında eğitim gören çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. İstanbul'un

kozmopolit yapıdaki Esenler ve Küçükçekmece ilçelerinin ebeveynleri sürece dâhil edilerek araştırmada çeşitlilik yaratacağı düşünülmüştür. Bunun yanında araştırmanın veri toplama sürecinde ulaşılabilirliğin kolay olması, öğrenci sayısının çok fazla olması buna bağlı olarak daha çok ebeveynlere ulaşılması da iki ilçenin seçilmesi noktasında önem arz etmektedir. Örneklem grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem Küçükçekmece’de yaşayan 180 anne, Esenlerde yaşayan 180 anne olmak üzere toplamda 360 anne dahil olmuştur. Örneklem babalar grubuna ise Küçükçekmece’den 170, Esenler’den 170 olmak üzere toplam 340 baba dahil olmuştur. Böylelikle araştırmanın örneklem grubuna toplamda 700 ebeveyn katılım göstermiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Kılınç (2015) tarafından geliştirilen *Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri Ölçeği* kullanılmıştır. Anne ve baba formu olarak düzenlenen ölçeğin ilk bölümü; yaş, öğrenim durumu, ilçe, evdeki çocuk sayısı, ailenin toplam gelir durumu ve günlük teknolojik aletleri kullanım sıklığını gösteren bilgilerden oluşmaktadır. İkinci bölüm ise 25 maddeden oluşan 5’li likert ölçek şeklinde hazırlanmıştır. Ölçek soldan sağa; 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum şeklinde sıralanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmaya ait veriler, İstanbul’ da Küçükçekmece ve Esenler ilçelerinde yaşayan, çocukları okul öncesi dönemde olup anaokuluna giden anne ve babalarından toplanmıştır. Öncesinde örnekleme oluşturan okulların müdürleri ile görüşülerek; alınan izinler, araştırmanın amaçları, elde edilen bulguların gizliliği ve gönüllülük esasıyla araştırmanın yürütüldüğü bilgisi verilmiştir. Ölçekler araştırmacı tarafından anaokulu müdürlüklerine, anasınıfı öğretmenlerine dağıtılmış; dağıtılan ölçek araçları okul idaresi ve öğretmenler tarafından ebeveynlere ulaştırılmış. Araştırmaya katılmak isteyen anne babaların formları doldurmaları ve tekrar okul idaresine ya da ilgili sınıf öğretmenine teslim etmeleri istenmiştir. Bu bağlamda ebeveynlerden Küçükçekmece ilçesinde bulunanların 350 tanesi Esenler ilçesinde bulunanların da 350 tanesi ölçek aracını tam bir şekilde doldurarak teslim etmiştir. Böylelikle araştırmada toplam 700 ebeveynin katılımıyla elde edilen bilgiler kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada anne ve babaların ölçeğe verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler üzerinde betimsel istatistikler hesaplanarak en düşük ve en yüksek değerler, ortalama puan ve standart sapma gibi temel bilgilere ulaşılmıştır. Alt problemlerde yer alan teknoloji kullanımına yönelik ebeveyn görüşlerinin ilçeye ve cinsiyete göre değişimini tespit etmek için Mann Whitney U testi; öğrenim durumu, çocuk sayısı, gelir düzeyi, teknoloji kullanım sıklığına ve teknoloji kullanımına yönelik görüşlerin değişimini belirlemek için Kruskal Wallis testleri yapılmıştır.

Geçerlik, Güvenirlilik ve Etik

Araştırmada ölçeğin pilot uygulaması 360 ebeveyninden elde edilen veriler kullanılarak yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer Olkin katsayısı ve Bartlett’s Sphericity testleri yapılmıştır. Pilot uygulamada elde edilen verilerin KMO değeri de .764 olarak hesaplanmıştır. Bir diğer test olan Bartlett Sphericity testi de ($\chi^2 = 1803,165$, $p = .000$) anlamlı bulunmuştur. Test sonucunun anlamlı çıkması ise verilerin normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2002). Bu sonuçlar doğrultusunda pilot çalışma ile elde edilen verilerin faktör analizi yapmak için uygun olduğuna karar verilmiştir.

Temel bileşenler analizi ile dikey eksen döndürmesi (varimax) sonucunda öz değeri 1’den büyük olan 7 faktör tespit edilmiştir. Ölçeğin faktör sayısına karar verildikten sonra maddelerin binişik olma durumları ve faktör yükleri incelenmiştir. Analizler sonucunda 8,14 ve 20. maddeler birden fazla faktöre

yüklenme yaptıkları için ölçekten çıkarılmıştır. Böylelikle ölçek, 7 faktörlü ve 22 maddeli bir yapı haline dönüşmüş; ölçekten alınacak en düşük puan 22, en yüksek puan 110 olmuştur. Ortaya çıkan yedi faktör içeriklerine göre isimlendirilmiştir. Bu içeriklere göre birinci faktör *Teknoloji Kullanımında Ebeveyn Kontrolü*, ikinci faktör *Teknolojinin Pedagojik Yönü*, üçüncü faktör *Teknolojinin Faydaları*, dördüncü faktör *Teknoloji Kullanma Yeterliği*, beşinci faktör *Teknolojinin Zararları*, altıncı faktör *Öneriler*, yedinci faktör ise *Teknoloji Kullanımının Sosyal Etkisi* olarak adlandırılmıştır.

Ölçeğin yedi boyutuna ait güvenilirliği belirlemek için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Birinci boyut iç tutarlık katsayısı .85, ikinci boyut .74, üçüncü boyut .82, dördüncü boyut .68, beşinci boyut .62, altıncı boyut .65 ve son olarak yedinci boyutun iç tutarlık katsayısı .63 olarak hesaplanmıştır. Ölçekteki üç boyutta Cronbach Alpha değerlerinin .70'in altında olduğu tespit edilmiştir. Kılıç (2016) bu durumu ölçekteki madde sayısının az olması durumunda Alpha değerinin düşük, madde sayısının çok olması durumunda da Alpha değerinin yüksek olabileceğini belirtmiştir. Ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise .76 olarak tespit edilmiştir. Test puanlarının güvenilirliğini sağlamak için güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması genel olarak yeterli kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2002).

Etik Kurul İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Etik Değerlendirmeyi Yapan Kurul Adı: İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Etik Kurul Komisyonu

Etik Değerlendirme Kararının Tarihi: 08 /11/2019

Etik Değerlendirme Belgesi Sayı Numarası: 88083623-020

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde alt problemleri yanıtlamak için toplanan verilerin analizlerinden elde edilen bulgular, başlıklar halinde açıklanmıştır. Okul öncesi dönemde çocuğu olan ebeveynlerden elde edilen veriler SPSS programında yer alan uygun testler aracılığıyla analiz edilmiştir.

Tablo 1.

Okul Öncesi Çağda Çocuğu Olan Ebeveynlerin Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

Toplam Puanlar	N	X	SS	Z	p
Anneler	360	68,0000	8,15714	,048	,042
Babalar	340	69,0000	8,90658	,062	,003

Tablo 1 incelendiğinde ebeveynlerden toplanan verilerin normal dağılım göstermediği ($p < .05$) ortaya çıkmıştır. Toplam puanların normal dağılım göstermemesi, veriler üzerinde Nonparametrik testlerin uygulanması gerektiğini göstermektedir. Bu nedenle ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik görüşleri ile yaşları, öğrenim durumları, çocuk sayıları, ailenin toplam gelir durumu ve teknoloji kullanım sıklığı arasındaki farklılaşma durumu için Kruskal Wallis Testi; cinsiyet ve yaşadıkları ilçeye göre farklılaşma durumu Mann Whitney U Testi ile belirlenmiştir.

Tablo 2.*Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşlerine Dair Betimsel Analiz Bulguları*

	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Standart Sapma
Anneler	360	31	88	67,75	8,15
Babalar	340	27	93	68,64	8,90
Toplam	700	27	93	68,18	8,53

Tablo 2' de annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinden alınan puan ortalamalarının ($X\bar{=}67,75$) babaların ortalama puanlarından ($X\bar{=}68,64$) daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Annelerin ortalama puanlar için en düşük değeri değeri (31) iken babaların bu değeri (27) olarak belirlenmiştir. Tüm katılımcıların toplam ortalama puanlarının ise ($X\bar{=}68,18$) olduğu belirlenmiştir. Toplam ortalama puanlar incelendiğinde en düşük değer (27) en yüksek değer (93) olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinden aldıkları puanların ortalama değer olan (68,18)'den yüksek olduğunu ortaya çıkarırken annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerden aldıkları puanların ortalama değerden düşük olduğunu göstermiştir.

Tablo 3.*Annelerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşlerinin Yaş Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları*

Yaş Aralığı	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
22-27	28	202,96	69,5000	7,84	3	8,382	,039
28-34	170	193,30	68,7176	7,98			
35-40	130	162,92	66,4769	8,01			
40 ve üzeri	32	164,23	66,2500	9,18			

Tablo 3' te annelerin Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puanlar ile yaş arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir ($p=,039$). Bu sonuçlara göre 22-27 yaş aralığında olan annelerin ($X\bar{=}69,50$) teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Başka bir ifadeyle yaşı küçük olan anneler okul öncesi dönemde teknoloji kullanımına daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 4.*Annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin öğrenim durumuna göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları*

Öğrenim Durumu	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
İlkokul	49	173,15	66,6327	9,53	4	4,198	,380
Ortaokul	37	186,59	68,1892	8,29			
Lise	103	182,13	67,9417	7,64			
Üniversite	157	184,93	68,1847	8,06			
Lisansüstü	14	128,39	64,2143	7,13			

Tablo 4 incelendiğinde annelerin Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puanlar ile öğrenim durumu arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,380$). Başka bir ifade ile annelerin öğrenim durumu teknoloji kullanımına yönelik görüşler üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Tablo 5.*Annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin yaşadıkları ilçeye göre Mann Whitney U Testi Sonuçları*

Grup	N	Sıra Ortalaması (SO)	Sıra Toplamı	U	p
Küçükçekmece	180	166,91	30044,00	13754,000	,013
Esenler	180	194,09	34936,00		

Tablo 5 incelendiğinde annelerin Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ile yaşadıkları ilçe arasında

anamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir ($p=,013$). Bu farklılaşma Esenler' de yaşayan annelerin lehinedir. Başka bir ifade ile Esenler' de yaşayan annelerin Küçükçekmece' de yaşayan annelere göre okul öncesi dönemde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri daha olumlu çıkmıştır.

Tablo 6.

Annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin çocuk sayısına göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Çocuk Sayısı	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
1	106	179,87	67,9717	7,73	3	,388	,943
2	176	178,45	67,4261	8,59			
3	62	187,86	68,3710	7,88			
4 ve üstü	16	178,72	67,4375	7,55			

Tablo 6 incelendiğinde annelerin Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,943$). Başka bir ifade ile annelerin çocuk sayısı bağımsız değişkeninin teknoloji kullanımına yönelik görüşler üzerinde bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Tablo 7.

Annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin gelir durumuna göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Toplam Gelir Durumu	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
1500-2000	18	211,25	70,6667	8,87	3	6,275	,099
2000-2500	38	206,07	68,6842	9,37			
2500-3000	68	161,32	66,3676	8,05			
3000 ve üstü	236	178,80	67,7872	7,90			

Tablo 7 incelendiğinde annelerin Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden aldıkları toplam puan ile gelir durumu arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,099$). Başka bir ifade ile annelerin toplam gelir durumunun teknoloji kullanımına yönelik görüşler üzerinde bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Tablo 8.

Annelerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin teknolojik aletleri kullanım sıklığına göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Kullanım Sıklığı	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
0-1 saat	92	152,02	65,4130	8,73	4	12,572	,014
1-3 saat	154	184,59	68,0455	8,02			
3-5 saat	71	192,78	68,8169	7,72			
5-7 saat	23	186,98	68,4783	7,36			
7 saat ve üstü	20	229,00	71,6000	6,54			

Tablo 8 incelendiğinde annelerin Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ile teknolojik aletleri kullanım sıklığı arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir ($p=,014$). Buna göre teknolojik aletleri 7 saat ve üzerinde kullanım gösteren annelerin ($x\bar{=}71,60$) okul öncesi dönemde teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Başka bir ifade ile teknolojik aletleri daha uzun süreli kullanan anneler okul öncesi dönemde teknoloji kullanımına daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 9.

Babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin yaşa göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Yaş Aralığı	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
22-27	2	267,00	76,5000	6,36	3	7,152	,067
28-34	100	182,27	69,5400	9,18			
35-40	156	172,70	69,0321	8,21			
40 ve üzeri	82	149,62	66,6220	9,61			

Tablo 9 incelendiğinde babaların Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puanlar ile yaş arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,067$). Başka bir ifade ile babaların yaş aralıklarının okul öncesi dönemde teknoloji kullanımına yönelik görüşler üzerinde bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir. Ortalama puanlar betimsel olarak incelendiğinde ise yaşı daha küçük olan babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinden elde ettikleri ortalama puan daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 10.

Babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin öğrenim durumuna göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Öğrenim Durumu	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
İlkokul	35	158,31	67,8571	8,41	4	1,154	,886
Ortaokul	39	180,81	69,8718	8,09			
Lise	113	168,89	68,0531	9,65			
Üniversite	131	170,69	68,8626	8,55			
Lisansüstü	22	178,75	69,4545	9,49			

Tablo 10 incelendiğinde babaların Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puanlar ile öğrenim durumu arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,886$). Başka bir ifade ile babaların öğrenim durumu bağımsız değişkeninin teknoloji kullanımına yönelik görüşler üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 11.

Babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin yaşadıkları ilçeye göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

İlçe	N	Sıra Ortalaması (SO)	Sıra Toplamı	U	p
Küçükçekmece	170	158,01	26861,50	12326,500	,019
Esenler	170	182,99	31108,50		

Tablo 11 incelendiğinde babaların Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ile yaşadıkları ilçe arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir ($p=,019$). Bu farklılaşma Esenler' de yaşayan babaların lehinedir. Başka bir ifade ile Esenler' de yaşayan babaların Küçükçekmece' de yaşayan babalara göre okul öncesi dönemde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri daha olumludur.

Tablo 12.

Babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin çocuk sayısına göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Çocuk Sayısı	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
1	99	167,40	68,6162	8,07	3	1,418	,701
2	171	170,87	68,5965	9,18			
3	56	180,49	69,3929	9,58			
4 ve üstü	14	147,96	66,4286	8,67			

Tablo 12 incelendiğinde babaların Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,701$). Başka bir ifade ile babaların çocuk sayısı bağımsız değişkeninin teknoloji kullanımına yönelik görüşleri üzerinde bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Tablo 13.

Babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin gelir durumuna göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Toplam Gelir Durumu	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
1500-2000	14	193,75	72,0000	8,76	3	,997	,802
2000-2500	25	174,28	68,2800	10,06			
2500-3000	61	172,90	68,5082	9,32			

3000 ve üstü	240	168,14	68,5208	8,69
--------------	-----	--------	---------	------

Tablo 13 incelendiğinde babaların Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ile gelir durumu arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,099$). Başka bir ifade ile babaların toplam gelir durumunun teknoloji kullanımına yönelik görüşleri üzerinde bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Tablo 14.

Babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin teknolojik aletleri kullanım sıklığına göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Kullanım Sıklığı	N	Sıra Ortalaması	X	SS	sd	X ²	p
0-1 saat	70	141,25	66,3143	8,94	4	8,587	,072
1-3 saat	122	172,47	68,5656	9,37			
3-5 saat	65	184,28	69,9385	7,88			
5-7 saat	43	180,34	69,3488	7,58			
7 saat ve üstü	40	182,71	70,1000	9,78			

Tablo 14 incelendiğinde babaların Okul Öncesi Çağda Çocukları Olan Ebeveynlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ölçeğinden elde ettikleri toplam puan ile teknolojik aletleri kullanım sıklığı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir ($p=,072$). Başka bir ifade ile babaların teknolojik aletleri kullanma sıklığının teknoloji kullanımına yönelik görüşler üzerinde bir etkisi olmadığı söylenebilir. Ortalama puanlar betimsel olarak incelendiğinde ise yedi saat ve üzeri teknoloji kullanımına sahip babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinden elde ettikleri ortalama puan daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 15.

Teknoloji kullanımına yönelik görüşlerin cinsiyet durumuna göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ebeveyn Kontrolü	Anne	360	356,55	128358,50	59021,500	,410
	Baba	340	344,09	116991,50		
Pedagojik Yönü	Anne	360	331,49	119335,50	54355,500	,010
	Baba	340	370,63	126014,50		
Teknolojinin Faydaları	Anne	360	322,04	115936,00	50956,000	,000
	Baba	340	380,63	129414,00		
Kullanma Yeterliliği	Anne	360	353,46	127245,50	60134,500	,688
	Baba	340	347,37	118104,50		
Teknolojinin Zararları	Anne	360	368,96	132824,50	54555,500	,011
	Baba	340	330,96	112525,50		
Öneriler	Anne	360	339,41	122186,50	57206,500	,131
	Baba	340	362,25	123163,50		
Sosyal Etkisi	Anne	360	350,70	126252,00	61128,000	,978
	Baba	340	350,29	119098,00		

Tablo 15 incelendiğinde cinsiyet bağımsız değişkenine göre anne ve babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşleri alt boyutlara göre incelenmiştir. Teknoloji kullanımında ebeveyn kontrolü boyutunda yer alan ifadeler; Çocuğumun kullanacağı bilgisayar programlarını dikkatlice seçerim, çocuğuma teknolojik aletleri kullanırken süreyi sınırlandırırım, sorular sorarım, teknolojik aletleri kullanırken çocuğum tamamen özgürdür şeklindedir. Tablo incelendiğinde ebeveyn kontrolü boyutunda anlamlı bir farklılaşmaya ulaşamamıştır ($p=,410$). Ancak betimsel anlamda ortalamalar incelendiğinde annelerin ebeveyn kontrolüne daha yüksek katılım gösterdiği söylenebilir.

Teknolojinin pedagojik yönü boyutunda yer alan ifadeler; Çocuğum günlük yaşamında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir, rakamların ve sayıların, seslerin ve kelimelerin, geometrik şekillerin öğretiminde teknolojiyi kullanırım, şeklindedir. Tablo incelendiğinde teknolojinin pedagojik yönü boyutu anlamlı farklılaşma göstermiştir ($p=,010$). Bu farklılaşma babaların lehinedir. Başka bir ifade ile babaların teknolojinin pedagojik yönüne annelerden daha olumlu baktığı belirlenmiştir.

Teknolojinin faydaları boyutunda yer alan ifadeler; Teknolojik aletlerin kullanımı dikkat gelişimini artırır, teknolojiyi kullanan çocuklar daha yaratıcıdır, teknolojiyi kullanan çocuklar dünyayı daha iyi tanır, şeklindedir. Tablo incelendiğinde teknolojinin faydaları boyutu anlamlı farklılaşma göstermiştir ($p=,000$). Bu farklılaşmanın babaların lehine olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile babaların teknolojinin faydalarına annelerden daha olumlu baktığı görülmüştür.

Teknolojinin zararları boyutunda yer alan ifadeler; Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyalleşmesini olumsuz etkiler, teknolojik aletleri fazlaca kullanan çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edemez, şeklindedir. Tablo incelendiğinde teknolojinin zararları boyutu anlamlı farklılaşma göstermiştir ($p=,000$). Bu farklılaşmanın annelerin lehine olduğu görülmektedir. Başka bir şekilde ifade edilecek olursa annelerin teknolojinin zararlarına babalardan daha çok inandıkları belirlenmiştir.

Teknoloji kullanma yeterliği boyutunda yer alan ifadeler; Çocuğum akıllı telefonları rahatlıkla kullanır, çocuğumun telefonla oyun oynamasına izin veririm, çocuğum internet üzerinden oyun oynayabilir şeklindedir. Tablo incelendiğinde teknoloji kullanma yeterliği boyutunda anlamlı farklılaşmaya ulaşamamıştır ($p=,688$). Ancak betimsel anlamda ortalama değerlerin yüksek olduğu söylenebilir.

Öneriler boyutunda yer alan ifadeler; Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde teknoloji kesinlikle kullanılmalı, okul öncesi dönemdeki çocuklar teknolojiyi kullanmalıdır, şeklindedir. Tablo incelendiğinde, öneriler boyutunda anlamlı farklılaşmaya ulaşamamıştır ($p=,131$).

Teknolojinin sosyal etkisi boyutunda yer alan ifadeler; Okul öncesi dönemde teknolojik aletlerin sık kullanımı arkadaşlık ilişkilerini olumsuz etkiler, teknoloji rehber eşliğinde kullanıldığında çocuklar için daha faydalıdır, şeklindedir. Tablo incelendiğinde, teknolojinin sosyal etkisi boyutunda anlamlı farklılaşmaya ulaşamamıştır ($p=,978$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada İstanbul ilinin Küçükçekmece ve Esenler ilçelerinde yaşayan, çocuğu okul öncesi dönemde olan anne ve babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nicel bir araştırma olan bu çalışmada tarama modellerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde teknoloji kullanımında ebeveyn kontrolü boyutunda annelerin; okul öncesi dönemdeki çocuklarının teknolojik aletleri kullanım sırasında oyun veya programı seçerek süreyi kontrol ettikleri, sınırlandırdıkları hatta kullanım sırasında onları yalnız bırakmayıp içerikle ilgili sorular sordukları ortaya çıkmıştır. Benzer nitelikte yapılan araştırmalar incelendiğinde annelerin teknoloji kullanımı konusunda çocuklarıyla daha çok konuştukları, onlara soru sordukları belirlenmiştir (Yaman, 2018). Özyürek'in (2018) yapmış olduğu araştırmada da anneler teknoloji kullanım süresi konusunda çocukları ikna etmeye çalıştıklarını ve kurallar koyduklarını belirtmiştir. Konu ile ilgili yapılmış bir diğer çalışmada ise ebeveynler, çocukların ulaştıkları içerikleri kendileri seçip kontrol ederek oluşacak olan olumsuz etkileri azalttıklarını ifade etmiştir (Mitchell, Finkelhor ve Wolak, 2003). Bu noktada araştırma sonuçları ile literatürdeki bulguların birbiriyle örtüştüğü annelerin teknoloji kullanımında ebeveyn kontrolünü önemstedikleri söylenebilir.

Teknolojinin pedagojik yönü alt boyutu ebeveynlere göre incelendiğinde farklılaşmanın babalar lehine sonuçlandığı görülmüştür. Literatürdeki benzer araştırmalara bakıldığında Akın (2019) ve Güngör (2014) teknoloji kullanımına yönelik görüşlerin ebeveyn cinsiyetine göre farklılaşmadığını ifade

etmiştir. Ekici (2016) ise yapmış olduğu araştırmada babaların teknolojinin pedagojik yönüne annelerden daha olumlu baktığını ifade etmiştir. Benzer şekilde ebeveynler açısından teknolojinin pedagojik önemini vurgulayan çalışmalara da (Holloway, Green ve Stevenson 2015; Li ve Atkins, 2004; Oluwadare, 2015) ulaşılmıştır. Bu açıdan babaların teknolojinin pedagojik yönü konusunda annelerden daha bilgili ya da ilgili oldukları bu sebeple de teknolojinin pedagojik yönüne daha olumlu baktıkları düşünülebilir.

Teknolojinin faydaları alt boyutu incelendiğinde babalar teknolojinin faydalarına daha olumlu bakmaktadır. Ekici de (2016) yapmış olduğu araştırmasında babaların teknolojinin faydaları boyutunda annelerden daha yüksek puan aldığını ifade etmiştir. Babaların teknolojinin faydalarına daha olumlu bakma nedeni annelerin teknoloji kullanım konusunda daha hassas ya da daha çekimser davranıyor olmaları olabilir. Nitekim babaların teknolojinin pedagojik yönü boyutunda yer alan maddelere katılımlarının kendi lehlerine olması ve eğitsel yöndeki katkısını fark etmeleri de faydalar boyutunda babalar için çıkan sonucu destekler niteliktedir.

Teknolojiyi kullanma yeterliği alt boyutundaki maddeler incelendiğinde anne ve babalar, okul öncesi çağıdaki çocuklarının teknolojiyi çok rahat bir şekilde kullandıklarını belirtmiştir. Nitekim benzer çalışmalarda da okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımını rahatlıkla gerçekleştirdikleri (Altun, 2019; Kılınç, 2015; Li ve Atkins, 2004) sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak araştırmadaki teknoloji kullanma yeterliği boyutuna verilen cevapların geçmiş araştırma sonuçlarını destekleyici nitelikte olduğu söylenebilir. Günümüz çocukları teknolojik hayatın içine doğdukları ve bununla birlikte büyüyüp geliştikleri için teknolojiyi kullanma noktasında da rahat olmaları bu nedenden kaynaklı olabilir.

Teknolojinin zararları boyutundaki ifadeler annelerin daha olumlu baktığı tespit edilmiştir. Kılınç (2015) yaptığı araştırmasında teknolojinin zararlarına yönelik cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılaşmaya rastlamazken Özcan (2018) annelerin teknolojinin zararları konusuna babalardan daha önemser yaklaştıklarını belirtmiştir. Bu araştırmada teknolojinin zararları boyutuna annelerin babalardan daha çok katılım gösterme sebebi; günümüzde teknolojinin daha çok kullanılabilir hale gelmesi, kullanım yaşının giderek düşmesi ve annelerin babalara göre daha koruyucu tutum içinde olmaları olabilir. Bununla birlikte teknolojinin yoğun bir biçimde kullanılması ve bunun aile içerisinde birtakım iletişim problemlerine neden olması da anneleri teknolojinin zararları konusunda düşündürmüş olabilir. Nitekim araştırmada annelerin teknolojinin faydalarına daha az katılım göstermeleri de faydalarından çok zararlarına odaklandıklarını düşündürüyor olabilir.

Araştırmanın öneriler boyutunda babaların okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde bilgisayar tablet gibi teknolojik aletleri kullanmaları gerektiği ve okul öncesi dönem çocuklarının kesin olarak teknolojiyi kullanmaları gerektiği fikrine orta düzeyde katılım gösterdikleri görülmüştür. Kol (2012) yapmış olduğu araştırmasında teknolojinin okul öncesi eğitimde kullanılmasının çocukları olumlu yönde etkileyeceğini belirtmiştir. Sancak da (2003) yaptığı çalışmada rakam ve geometrik şekil gibi kavramların kazandırılması için teknoloji destekli eğitim alan çocukların daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın öneriler boyutundaki ifadeler babaların orta düzeyde katılım göstermeleri teknolojinin okul öncesi eğitimde tam olarak nasıl kullanılacağını bilmediklerinden kaynaklanabilir.

Araştırmada teknolojinin sosyal becerilere etkisi alt boyutu incelendiğinde anne ve babaların ifadeler yüksek oranda katılım sağladıkları tespit edilmiştir. Maddeler incelendiğinde ebeveynlerin teknolojiyi çok sık kullanan çocukların arkadaşlık ilişkilerinin zayıflayacağına, rehber eşliğinde kullanıldıkları takdirde sosyal becerilerin daha az zarar göreceğine inandıkları söylenebilir. Nitekim Uhls ve diğerleri (2014) teknoloji kullanımının iletişim ve sosyal becerileri etkilediğini ifade etmiştir. Plowman, McPake ve Stephen (2010) teknolojik aletlerin aşırı, kontrolsüz ve rehberlik edilmeden kullanıldığı durumlarda sorumluluk alma, yardımlaşma paylaşma gibi sosyal ve duygusal becerilerin zarar görebileceğini belirtmiştir. Bu noktada araştırma sonucunun literatürdeki bulgularla örtüştüğü söylenebilir.

Araştırmada teknolojinin sosyal becerilere etkisi alt boyutu incelendiğinde anne ve babaların ifadelerine yüksek oranda katılım sağladıkları tespit edilmiştir. Uhls ve diğerleri (2014) teknoloji kullanımının iletişim ve sosyal becerileri etkilediğini ifade etmiştir. Plowman, McPake ve Stephen (2010) teknolojik aletlerin aşırı, kontrolsüz ve rehberlik edilmeden kullanıldığı durumlarda sorumluluk alma, yardımlaşma paylaşma gibi sosyal ve duygusal becerilerin zarar görebileceğini belirtmiştir. Bu noktada araştırma sonucunun literatürdeki bulgularla örtüştüğü söylenebilir.

Anne ve babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşleri yaş ve teknoloji kullanım sıklığına göre incelendiğinde babalarda farklılaşma görülmezken anneler grubunda hem yaş hem de teknoloji kullanım sıklığı değişkeninde anlamlı farklılaşmalara rastlanmıştır. Annelerdeki yaş değişkeninde anlamlı farklılaşmanın 22-27 yaş lehine olduğu görülmüştür. Babalarda ise farklılaşmaya yakın bir oranın ortaya çıktığı, ortalamalar incelendiğinde de yine 22-27 yaş grubu ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yani yaşı genç olan anne ve babalar teknoloji kullanımına daha olumlu bakmaktadır. Çetin ve Özgiden (2013) yapmış olduğu araştırmasında Y kuşağının dijital yerliliğe daha yakın olduğunu bu sebeple çocukları olan Z kuşağı ile arasındaki uçurumun daha az olacağını ifade etmiştir. Bu bilgiden yola çıkarak genç yaştaki anne ve babaların dijital yerliliğe doğal olarak da teknoloji kullanımına daha yakın oldukları için teknoloji kullanımında da daha olumlu görüşlere sahip oldukları düşünülebilir.

Anne ve babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin yaşadıkları ilçeye göre farklılaşması incelendiğinde sonuç Esenler' de yaşayan annelerin ve babaların lehine çıkmıştır. Bu noktada Esenler' de yaşayan anne ve babalar çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik görüşleri noktasında ortak paydada buluşmaya çalışıyor olabilir. Yani bu ilçedeki anne ve babalar teknoloji kullanımına eş olarak daha olumlu bakmakla beraber bu görüş konusunda birbirini etkilemiş de olabilirler. Eş olarak teknoloji kullanımına olumlu bakmakla birlikte Kalan (2010) anne ve babaların çocuklarına teknolojiyi doğru bir şekilde ayrıca teknolojiden fayda görebilecek ölçüde kontrolü sağlayarak kullanmaları konusunda model olmaları gerektiğini belirtmiştir. Bu noktada iki ilçedeki anne ve babaların teknoloji kullanımında çocuklarına model oldukları ve bu doğrultuda da dikkat etmeleri gerektiği söylenebilir.

Araştırmada annelerin ve babaların teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin öğrenim durumu, çocuk sayısı ve gelir düzeyleriyle farklılaşmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Benzer araştırmalar da incelendiğinde (Akın, 2019; Konca, 2018; Yaman, 2018) teknoloji kullanımına yönelik görüşlerin öğrenim durumu, çocuk sayısı ve gelir düzeyi bağımsız değişkenleri ile farklılaşmadığı ifade edilmiştir. Bu açıdan araştırma sonuçlarının literatürde yer alan çalışma sonuçlarıyla örtüştüğü söylenebilir.

Araştırma sonuçlarından ve ilgili literatür desteğinden hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Yapılan araştırma ile anne ve babaların teknolojinin eğitsel ve pedagojik faydaları konusunda bilgi sahibi olmaya ve bilişim uzmanları ya da ilgili eğitimcilerin rehberliğine ihtiyaç duydukları belirtilmiştir. Bu noktada ebeveynlere çocuklarının teknolojiyi doğru ve etkili kullanmaları konusunda seminerler verilebilir. Aynı zamanda çocukların eğitimlerini ve gelişimlerini destekleyici içerikler, programlar ve ilgili web siteleri tanıtılarak teknoloji çocuklar için daha verimli hale getirilebilir. Bu araştırmada ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik görüşleri incelenmiştir. Bundan sonra yapılacak olan bir araştırmada ebeveynlerin görüşleri ile teknolojiyi kullandırma davranışları veya tutumları incelenebilir. Yapılan bu araştırma kozmopolit nitelikteki iki ilçenin ebeveynleri ile sınırlandırılmıştır. Bundan sonra yapılacak başka bir araştırmada ilçe sayısı artırılarak örneklem grubu çeşitlendirilebilir.

KAYNAKLAR

Akın, D. (2019). *Okul öncesi dönem çocuklarının bilgi iletişim teknolojilerini kullanma durumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.

- Altun, D. (2019) 60-71 aylık okul öncesi dönemdeki çocukların alıcı ve ifade edici dil kelime bilgisinin teknoloji kullanımı ve ailesel faktörlere göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1158-1182.
- American Academy of Pediatrics. (2013). American Academy of Pediatrics: children, adolescents, and television. *Pediatrics*, 107(2), 423-426
- Aral, N., ve Doğan Keskin, A. (2018). Ebeveyn bakış açısıyla 0-6 yaş döneminde teknolojik alet kullanımının incelenmesi. *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 5(2), 317-348.
- Bransford, J. D., Brown, A. L. ve Cocking, R. R. (2000). How people learn brain, mind, experience, and school. *Washington DC National Academy Press*.
- Bulut, A. (2018). Okul öncesi öğrencilerinin teknoloji kullanımlarına ilişkin alışkanlıklarının gelişim özellikleri üzerindeki etkileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 52-69.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Christakis, D. A.,& Garrison, M. M. (2009). Preschool-aged children's television viewing in child care settings. *Pediatrics*, 124(6), 1627-1632.
- Çetin, M., ve Özgiden, H. (2013). Dijital kültür sürecinde dijital yerliler ve dijital göçmenlerin twitter kullanım davranışları üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(1), 172-189.
- Ekici, F. Y. (2016). Parents views on the use of technology in the early childhood period. *Journal of Education and Training Studies*, 4(12), 58-70.
- Güngör, M. (2014). Okul öncesi dönem çocuklarının televizyon izleme alışkanlıkları ve anne baba tutumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(28), 199-216.
- Günlü, A., ve Ceyhan, A. A. (2017). Ergenlerde internet ve problemlerle internet kullanım davranışının incelenmesi. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 4(1), 75-117
- Holloway, D. J., Green, L., ve Stevenson, K. J. (2015). Digitods: Toddlers, touch screens and Australian family life.
- Kalan, Ö. G. (2010). Medya okuryazarlığı ve okul öncesi çocuk: ebeveynlerin medya okuryazarlığı bilinci üzerine bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(39), 59-73.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kılınç, S. (2015). *Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Kırık, A. M. (2014). Aile ve çocuk ilişkisinde internetin yeri: nitel bir araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 2146-9199
- Kol, S. (2012). Okul öncesi eğitimde teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 543-554.
- Konca, A. S. (2018). *Anaokulu öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojileriyle etkileşimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Küçükkoğlu, B. (2013). *Okul öncesi eğitime yönelik bilgisayar destekli öğretim tasarımı* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Li, X., ve Atkins, M. S. (2004). Early childhood computer experience and cognitive and motor development. *Pediatrics*, 113(6), 1715-1722.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). Okul Öncesi eğitim Programı. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden 17 Ağustos 2019 tarihinde ulaşılmıştır.

- Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2003). The exposure of youth to unwanted sexual material on the Internet: A national survey of risk, impact, and prevention. *Youth & Society*, 34(3), 330-358.
- Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z., & Özdiñler, A. R. (2018). Dijital teknoloji kullanımının çocukların gelişimi ve sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 1-21.
- Oluwadare, F. A. (2015). ICT use in preschool science education: a case study of some private nursery schools in ekiti state. *Journal of Education and Practice*, 6(31), 75-79.
- Ömrüuzun, I. (2019). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımlarını Etkileyen Faktörler: Bir Yol Analizi Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özcan, F. (2018). *Okul öncesi eğitimi alan çocuklarda teknoloji kullanımı ve sosyal becerilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Özyürek, A. (2018). Okul Öncesi Çocukların Bilgisayar Teknolojileri Kullanımının Annelerin Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 1-12.
- Pagani, L. S., Fitzpatrick, C., Barnett, T. A., & Dubow, E. (2010). Prospective associations between early childhood television exposure and academic, psychosocial, and physical well-being by middle childhood. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 164(5), 425-431.
- Plowman, L., McPake, J., ve Stephen, C. (2010). The technologisation of childhood? Young children and technology in the home. *Children ve Society*, 24(1), 63-74.
- Rhodes, A. (2017). Screen time and kids: What's happening in our homes. Detailed report. Melbourne (VIC): *The Royal Children's Hospital Melbourne*.
- Rideout, V. J., Foehr, U. G., & Roberts, D. F. (2010). Generation m2: media in the lives of 8 to 18 year olds. Henry J. Kaiser Family Foundation. Retrieved from
- Sancak, Ö. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına sayı ve şekil kavramlarının kazandırılmasında bilgisayar destekli eğitim ile geleneksel eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Uhls, Y. T., Michikyan, M., Morris, J., Garcia, D., Small, G. W., Zgourou, E., ve Greenfield, P. M. (2014). Five days at outdoor education camp without screens improves preteen skills with nonverbal emotion cues. *Computers in Human Behavior*, 39, 387-392.
- Yaman, F. (2018). *Türkiye'deki ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Investigation of Parents' Opinions on the Use of Technology in Preschool Children

Extended Abstract:

Technological developments in the 21st century, which are one of the most contemplated topics, also have a very significant place in human life. Technology, which takes over domination at every stage of life, has become an integral part of the social lives, communication skills, learning processes and the games they play when they have met with digital devices such as tablets, smartphones and devices from an early age (İnci & Kandır, 2017). Along with the developments in technology, the learning process, interaction with the environment and life style have also undergone several changes (Rich, Bickham & Wartella, 2015). It has become an important issue in recent years; how children, who are born and grown up in the technological life, can use technological tools and how families can raise their children away from the harmful effects of technology (Bulut, 2018).

In the family institution where children receive their first education, attitudes and behaviors towards technology are considered important for children. In some studies, it is said that families make use of new technological devices as an easier parenting. On the other hand, parents are worried that their children will not be able to acquire the necessary social skills by spending too much time with these technological opportunities. The opinions of parents vary as their childrens' ages grow. It is also stated in the research that they are concerned their children might become technology addicts and encounter unsupervised content (Günlü ve Ceyhan, 2017)

On examined the studies on the use of technology and technological tools carried with parents with children in preschool period, in general; Positive and negative effects of using technological devices and bound with that; parents' opinions are also taken into consideration. In the studies carried out, no examples of families' views regarding the use of technology in the form of district comparisons were found. In addition to that, the research sample involving both mother and father together as a study group in the literature examined is very few. For this reason, the opinions of parents who have children in the preschool period regarding technology use were given together as a district comparison and planning was made so that both mothers and fathers participated in the sample group. In summary, the purpose of this study is to determine the views on technology of parents whose children are in preschool. Problem situations in the research are:

1. Do the opinions of the mothers with their children on technology use differ significantly in terms of education level, district, number of children, age, income level and frequency of use of technology?
2. Do the opinions of fathers with their children on technology use differ significantly in terms of education level, district, number of children, age, income level and frequency of use of technology?
3. Is there a significant difference between the opinions of mothers and fathers about technology use in the pre-school period?

In the research, it was aimed to determine the opinions of parents with children on the use of technology in the preschool period and the relational screening method was used. While the research population is composed of parents with children in preschool period in Istanbul, the sample is an independent kindergarten under the Ministry of Education in Küçükçekmece district, an application kindergarten within the Girls Vocational High School in Esenler district, it is the parents of children who are educated in three kindergartens within the primary school. 700 parents participated in the study, 350 from Küçükçekmece district and 350 from Esenler district. *Parental Opinions Scale on Technology Use of Preschool Children* developed by Kılınc (2015) was used in the research.

Kaiser-Meyer Olkin and Bartlett's Sphericity tests were conducted using the data obtained from 360 parents for the pilot implementation of the scale. KMO value of the data was calculated as .764. Bartlett Sphericity test ($\chi^2 = 1803,165$, $p = .000$) was also found meaningful. Significant test results indicate that the data is scattered normally. (Büyüköztürk, 2002). In line with these results, it was decided that the data was suitable for factor analysis and it was determined that it had 7 factors. Afterwards, the overlapping and factor loads of the items were examined. As a result of the analyzes, three items were loaded from more than one factor, so the scale was transformed into a structure with 7 factors and 22 items. The first factor is named *Parental Control in Technology Usage*, the second factor is named *Pedagogical Aspect of Technology*, the third factor is named *Benefits of Technology*, the fourth factor is named *Technology Use Proficiency*, the fifth factor is named *Technology Losses*, the sixth factor is named *Suggestions* and the seventh factor is named *Technology Social Impact of Usage*. Cronbach Alpha internal consistency coefficient was determined as .76 for the entire scale. The reliability coefficient of .70 and higher is considered sufficient to ensure the reliability of the scores (Büyüköztürk, 2002). Mann Whitney U test to determine the change of parental opinions regarding the use of technology in the research by district and gender; Kruskal Wallis tests were conducted to determine the educational background, number of children, income level, frequency of technology use and the change of views on technology use.

When the findings of the research are examined, while there is a significant difference between the opinions of the mothers with their children on technology use, age, district and frequency of use of technology, there was no significant difference between their views on technology use, their educational background, the number of children and total income. While there was a significant difference between fathers' views on technology use and the district they live in, no significant difference was found between their views on technology use and age, education level, number of children, income status and frequency of technology use. When the findings comparing the opinions of mothers and fathers regarding the use of technology were examined, it was found that there was a difference in favor of fathers in terms of the pedagogical aspect and benefits of technology and in favor of mothers in terms of technology losses.

When the expressions obtained from the opinions scale on the use of technology were compared according to the gender of the parents, there were differences in some dimensions. When the pedagogical aspect of technology was examined according to the parents, it was seen that the differentiation resulted in favor of the fathers. At this point, it can be thought that fathers regard the pedagogical aspect of technology more positively than mothers. When looking at similar researches in the literature, Akin (2019) and Güngör (2014) stated that their views on technology use do not differ according to parental gender. However Ekici (2016) stated that fathers look at the pedagogical aspect of technology more positively than mothers. In this respect, it can be thought that fathers are more informed or interested in the pedagogical aspect of technology, and therefore they look more positively towards the technology pedagogical aspect.

When the opinions about the use of technology continue to be examined according to the parents, it was seen that there was a differentiation in the benefits of technology sub-dimension and this differentiation resulted in favor of the fathers. At this point, it can be said that fathers regard the benefits of technology more positively than mothers. In the study of Ekici (2016) it is stated that fathers got higher scores from mothers in terms of technology benefits. The reason why fathers view the benefits of technology more positively may be that mothers are more sensitive or abstaining about fathers than technology.

When the losses of technology sub-dimension was examined, it was determined that differentiation occurred and this differentiation resulted in favor of mothers. At this point, it was seen that mothers believed in the damages of technology more than fathers. Özcan (2018) stated in the research that mothers are more concerned about the harms of technology than fathers. In this research, the reason for

mothers to participate more in the harms of technology than fathers is; today, technology may become more available, the age of use decreases gradually, and mothers are more protective than fathers.

When the opinions of mothers and fathers about technology use are analyzed according to age and frequency of use of technology, no difference was observed in fathers, whereas significant differences were observed in both mothers and technology usage frequency in the mothers group. Significant differentiation in the age variable in the mothers was found to favor between 22-27 years. In the fathers, it was determined that a rate close to differentiation emerged, and when the averages were examined, the ages of 22-27 age group were higher. In other words, mothers and fathers who are young are more positive about using technology. In the research of Çetin and Özgiden (2013) stated that generation Y is closer to digital locality, so the gap between the children Z generation will be less. Based on this information, it can be thought that parents of young ages have more positive views in the use of technology as they are naturally closer to digital locality.

When the differentiation of the opinions of parents about the use of technology by district, the result was in favor of the parents living in Esenler. At this point, mothers and fathers living in Esenler may be trying to meet on the common ground with their children's views on technology use.

In other words, although mothers and fathers in this district look more favorably with the use of technology, they may have influenced each other about this view. Despite the positive use of technology as a spouse, Kalan (2010) stated that mothers and fathers should be models for their children to use the technology correctly and to provide control that can benefit from technology. At this point, it can be said that mothers and fathers in the two districts are models for their children in the use of technology and that they should pay attention in this direction.

Keywords: *Digital native, Parental opinions, Pre-school, Use of technology.*